

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ
อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง*

PARTICIPATION OF MONKS IN SCHOOL MANAGEMENT FOR THE ELDERLY
WANG CHAN DISTRICT RAYONG PROVINCE

พระใบฎีกาอภิสิทธิ์ ฐิตเมธโส, พระอุดมสิทธิธนายก (กำพล คุณงกร),
นิกร ศรีราช

Phrabaidika Aphisit Thitamedho, Phra Udomsittinayok (Kumphol Kunungkaro),
Nigorn Sirat

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: 6301204220@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 รูปหรือคน วิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาสรุปเป็นความเรียง และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ พระสงฆ์ ใน 4 ตำบล จำนวน 103 รูป สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ มีอายุพรรษา มีการศึกษานักธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3. ปัญหาอุปสรรค โรงเรียนผู้สูงอายุขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุงบประมาณจำกัด และมีความไม่แน่นอนในแหล่งที่มาของงบประมาณหลัก ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและความปลอดภัยของผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์; การบริหารจัดการ; โรงเรียนผู้สูงอายุ

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the level of participation of monks in the management of schools for the elderly. 2. To compare the participation of monks with the management of schools for the elderly, classified according to personal factors, and 3. To study problems and obstacles, conducted by the mixed methods. The qualitative research, data were collected using in-depth-interviewing 8 key informants and analyzed by content descriptive interpretation and summarized in an essay format. The quantitative research, data were collected from questionnaires with a sample group of 103 monks in 4 sub-districts. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. t-test and F-value test using one-way analysis of variance method.

The results of the research were found that: 1. Monks had opinions on the participation of monks in the management of schools for the elderly, by overall, the level of opinions was at a high level. 2. The results of the research hypothesis test was found that monks holding administrative positions in the Sangha, having a senior year, having religious education, had different opinions on the participation of monks in the management of schools for elderly people, by overall, was not different. Therefore, the research hypothesis was rejected. 3. Problems and Obstacles: Schools for the elderly lacked personnel with the knowledge and skills to care for the elderly. Limited budget and there was uncertainty in the source of the main budget. There was a lack of materials and equipment necessary for effective operations and safety for the elderly.

Keywords: Participation of Monks; Management; Elderly School

บทนำ

สังคมไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่ยุคสูงวัยเต็มรูปแบบนั้นไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของจำนวนปีที่เพิ่มขึ้นของผู้คนในสังคมเท่านั้น (บุษบา อุ่อรุณ และคณะ, 2565) แต่ยังเป็น การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบทั้งในเชิงโครงสร้างสังคม การใช้ชีวิตประจำวัน และการวางแผนเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนของทั้งบุคคลและชาติอย่างลึกซึ้ง ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่

กล่าวมานี้ ประเทศไทยจึงได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 (ภารดี นานาศิลป์, 2558) และปัจจุบันมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่า 12 ล้านคน (เพชรเกษม วัชรวิเศษ และคณะ, 2565) ซึ่งสร้างความต้องการที่สำคัญในการวางรากฐานสำหรับการดูแลและการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับผู้สูงอายุในสังคมไทย

ความเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่และการรับมือกับสังคมสูงวัยนั้นสอดคล้องกับหลักธรรมและวัฒนธรรมพุทธที่ถูกฝังแน่นอยู่ในใจคนไทยมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่คำสอนในการให้ความเคารพผู้สูงอายุ (สมบุรณ์ วัฒนะ, 2560) การมีชีวิตที่พึงพอใจในช่วงบั้นปลาย ไปจนถึงการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าโดยไม่เป็นภาระต่อลูกหลาน ซึ่งทุกส่วนนี้ล้วนแต่ถูกบรรจุไว้ในวิถีชีวิตและปรัชญาของพุทธศาสนาที่ได้กำหนดกรอบให้สังคมไทยปฏิบัติตามมาอย่างยาวนาน

การเข้าสู่สังคมสูงวัยไม่ได้หมายถึงความเสื่อมโทรม แต่เป็นการเปลี่ยนผ่านที่สะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดูแลและการสร้างคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ตั้งแต่โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและผู้พิการของกรมอนามัย (เกษม เทียงรอด, 2566) ไปจนถึงการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุที่เป็นแหล่งเรียนรู้และการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีส่วนร่วมกับสังคมอย่างแข็งขัน

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของศาสนาพุทธในการดูแลผู้สูงอายุยังเป็นการสะท้อนถึงการเชื่อมโยงที่ลึกซึ้งระหว่างศาสนาและชีวิตประจำวันของคนไทย (มณีรัตน์ อินทพันธ์, 2552) ทั้งนี้ พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนจิตใจผู้สูงอายุ โดยอิงจากหลักธรรมที่สอนให้รู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีสติและเข้าใจในความเป็นมาของชีวิตที่ต้องเผชิญกับความชราและการตายอย่างสงบ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุในสังคมไทยจึงไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่การดูแลเชิงสุขภาพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมทางสังคมได้อย่างเต็มที่ (นิภาพรณ เจนสันติกุล, 2565) การศึกษาและการเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด การเชื่อมโยงการเรียนรู้กับสถานที่ทางศาสนา เช่น วัด ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของชุมชน ยังคงเป็นหัวใจสำคัญในการรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมและการสืบทอดธรรมะในวิถีชีวิตประจำวัน ด้วยศักยภาพที่ตัวผู้สูงอายุเองมี พวกเขาไม่เพียงแต่เป็นผู้รับบริการในสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งและกลุ่มของภูมิปัญญา ที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้ให้กับรุ่นต่อไปได้ การมีส่วนร่วมของพวกเขานอกเหนือจากกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนผู้สูงอายุในอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง จึงไม่เพียงแต่เป็นการสร้างสังคมที่มีสุขภาพดีเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนอีกด้วย

ท้ายที่สุด การเข้าใจและการตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุในสังคมไทย นั้นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน และรัฐบาล เพื่อให้ทุกคนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและเป็นสุขได้อย่างแท้จริง และนี่คือหนทางที่สังคมไทยจะสามารถเป็นสังคมที่สูงวัยแบบมีคุณภาพและยั่งยืนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอลำดวน จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอลำดวน จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอลำดวน จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research)

2. ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมดไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ ในอำเภอลำดวน จังหวัดระยอง จำนวน 141

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 รูปหรือคน ได้แก่ พระสังฆาธิการ 2 รูป ขผู้สูงอายุ 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ 2 รูปหรือคน ผู้บริหารระดับท้องถิ่น 2 คน ครูหรือครูอาสาสังกัดโรงเรียนผู้สูงอายุ 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ 4M ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอลำดวน จังหวัดระยอง หลักการมีส่วนร่วม 6 ระดับ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

4. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นไปวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (T-Test) และค่าเอฟ (F-Test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis Of Variance) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัย

1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.423 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสองด้าน คือ หลักการบริหารจัดการ 4M และหลักการมีส่วนร่วม 6 ระดับ ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนพระสงฆ์ที่มีอายุพรรษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนพระสงฆ์ที่มีการศึกษานักธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค โรงเรียนผู้สูงอายุขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร งบประมาณจำกัดทำให้โรงเรียนไม่สามารถให้บริการอย่างเต็มที่แก่ผู้สูงอายุได้ และมีความไม่แน่นอนในแหล่งที่มาของงบประมาณหลัก ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและ

ความปลอดภัยของผู้สูงอายุ และไม่มีระบบการจัดการวัสดุอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ และยังไม่มียุทธศาสตร์การจัดการที่ชัดเจนและประสานงานระหว่างบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่ราบรื่นและไม่มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ คือ เพิ่มบุคลากรและหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเพื่อปรับปรุงการทำงานและพัฒนาบุคลากร พยายามหาแหล่งเงินเพิ่มเติมและวางแผนงบประมาณอย่างมีเหตุผล ระดมทุนเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์และพัฒนาการจัดการวัสดุอุปกรณ์ จัดทำระบบการจัดการและติดตามผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนและโปร่งใส

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ในภาพรวมพระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.423 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสองด้าน คือ หลักการบริหารจัดการ 4M และหลักการมีส่วนร่วม 6 ระดับ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระใบฎีกาสนธยา ธมฺวโร (2566) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนดอนกรวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนดอนกรวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

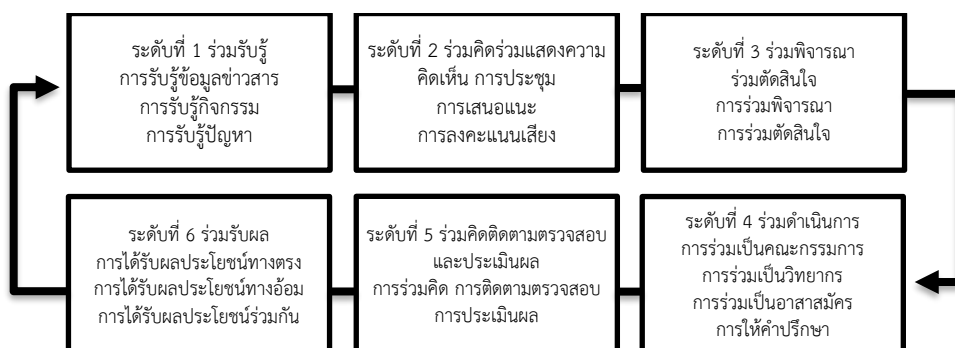
2. ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง หลักการบริหารจัดการ 4M จากการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกวลิณ จารเทพ (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขอบข่ายบริหาร 4 ด้าน คือ 1. ด้านกิจกรรม 2. ด้านกรรมการ 3. ด้านกองทุน 4. ด้านภาคีเครือข่าย ดำเนินการโดยทุกภาคส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง ในการดำเนินงาน จัดการเรียนรู้อให้ผู้สูงอายุมีความสุข เกิดทักษะในการดูแลตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง หลักการมีส่วนร่วม 6 ระดับ จากการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประนอม ปวนคำ (2565) ผู้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมพลังเครือข่ายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า 1. บริบทและปัจจัยการพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง มีการส่งเสริมและสนับสนุนระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ของประชาชนในตำบล การพัฒนาระบบเครือข่าย สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมท้องถิ่นและรักษาประเพณีท้องถิ่นให้ยั่งยืนการส่งเสริมพลังเครือข่ายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า การขอเปลี่ยนแปลงฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล คือ แบบสำรวจความเห็นหรือรายงานการประชุมของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนในพื้นที่ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนมักจะออกมาในหลายรูปแบบแต่รูปแบบที่ถือได้ว่าอยู่กับสังคมไทยมานานคือเรื่องการประชุมประชาคมหมู่บ้านหรือตำบลรูปแบบพลังเครือข่ายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง มีดังนี้

1. ระดับที่ 1 คือ การร่วมรับรู้ของพระสงฆ์ในโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดระยอง ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสาร กิจกรรม และปัญหาของโรงเรียนผ่านหลายช่องทาง พร้อมด้วยแนวทางส่งเสริมการร่วมรับรู้ เช่น จัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร จัดกิจกรรม และเปิดช่องทางการรับรู้ที่หลากหลาย

2. ระดับที่ 2 คือ การร่วมคิดร่วมแสดงความคิดเห็น โดยพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการประชุม เสนอแนะ และลงคะแนนเสียง มีแนวทางเช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ พัฒนาระบบการเสนอแนะ และสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวย

3. ระดับที่ 3 คือ การร่วมพิจารณาและตัดสินใจ พระสงฆ์มีโอกาสเสนอแนะและตัดสินใจในประเด็นสำคัญของโรงเรียน มีแนวทางเช่น สร้างกลไกการมีส่วนร่วม พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และสร้างความไว้วางใจ

4. ระดับที่ 4 คือ การร่วมดำเนินการ ประกอบด้วยการเป็นคณะกรรมการ วิทยากร อาสาสมัคร และให้คำปรึกษา มีแนวทางส่งเสริมเช่น พัฒนาทักษะการสื่อสาร สร้างแรงจูงใจ และประสานงานระหว่างสถาบันต่าง ๆ

5. ระดับที่ 5 คือ การร่วมคิดติดตามตรวจสอบและประเมินผล พระสงฆ์มีโอกาสเสนอแนะ ติดตามความคืบหน้า และประเมินผลการดำเนินงาน มีแนวทางเช่น จัดทำระบบการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนและเข้าถึงได้ง่าย จัดกิจกรรมที่หลากหลาย และเปิดช่องทางการมีส่วนร่วม

6. ระดับที่ 6 คือการร่วมรับผลประโยชน์ พระสงฆ์ได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีแนวทางเช่น จัดทำระบบการร่วมรับผลประโยชน์ที่ชัดเจน พัฒนาผลประโยชน์ให้เหมาะสม และติดตามประเมินผลการร่วมรับผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ: ออกกฎหมาย ระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. สนับสนุนทรัพยากรให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ: สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ

3. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ: พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียน ผู้สูงอายุ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดฝึกอบรมให้กับพระสงฆ์: จัดฝึกอบรมให้กับพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ทักษะ และความรู้ที่จำเป็นในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างวัดและโรงเรียนผู้สูงอายุ: จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างวัดและโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมอาสาสมัคร ฯลฯ

3. จัดระบบติดตามผลและประเมินผล: จัดระบบติดตามผลและประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุในเชิงลึก ศึกษาบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ทักษะ และความรู้ที่จำเป็นของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ เช่น ปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยด้านวัด ปัจจัยด้านโรงเรียนผู้สูงอายุ ฯลฯ

3. ศึกษาโมเดลการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ ศึกษาโมเดลการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทของไทย

เอกสารอ้างอิง

เกษม เทียงรอด. (2566). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(6), 252-264.

เกวลิณ จารเทพ. (2564). รูปแบบการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พุทธบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.

- ประนอม ปวนคำ. (2565). การส่งเสริมพลังเครือข่ายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2565). การออกแบบเพื่อทุกคน: แนวคิดและลักษณะการออกแบบที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุ. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มมร วิทยาเขต อีสาน, 3(2), 67-81.
- บุษบา อุ่อรุณ และคณะ. (2565). การตลาดดิจิทัลกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 24(1), 223-232.
- พระใบฎีกาสนธยา ธมมวโร. (2566). การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนดอนกรวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพชรเกษม วิเชียรแสน และคณะ. (2565). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุโดยการประยุกต์ศาสตร์ พระราชาจังหวัดอุดรธานี. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(8), 98-113.
- ภารดี นานาศิลป์. (2558). ความรู้การพยาบาลผู้สูงอายุ : ผู้สูงอายุคือใคร อายุ หรือ ปัจจัยใดช่วยกำหนด. วารสารพยาบาลสาร, 42(ฉบับพิเศษ), 156-162.
- มณีนรัตน์ อินทพันธ์. (2552). กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวมตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วารสารสาธารณสุขล้านนา, 5(2), 239-248.
- สมบูรณ์ วัฒนะ. (2560). การดูแลบิดามารดาสูงอายุตามหลักคำสอนเรื่องทิศหกในพระพุทธศาสนาของครอบครัวไทยพุทธ. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(49), 147-164.